

VISI PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda br. Pž. 1359/87 od 23. 11. 1987.

Vijeće: Mr. Veljko Vujović, mr. Pave Dević, prof. dr. Branko Jakaša

TROŠKOVI POVRATNOG PUTOVANJA ČLANA POSADE POMORSKOG BRODA

Brodar pomorskog broda, u pravilu, snosi troškove povratnog putovanja člana posade (čl. 121. st. 1. ZPUP) — Brodar koji je isplatio troškove povratnog putovanja ima pravo regresa tih troškova od člana posade samo u slučajevima taksativno navedenim u čl. 121. st. 2. ZPUP — Za suđenje u sporu između broдача i člana posade stvarno je nadležan okružni privredni sud.

Među strankama je sporno da li je tuženik, kojem je prestao radni odnos kod tužitelja na temelju pismene izjave od 5. V. 1986. godine predane zapovjedniku broda u luci Barcelona u vrijeme kada je obavljao poslove čistača stroja kao član posade pomorskog broda »Korkyla«, obvezan tužitelju isplatiti iznos od dinara 80.638 spp koliko iznosi dinarska protuvrijednost avionske karte za povratno putovanje na relaciji Barcelona — Dubrovnik.

Prvostepenom presudom prihvaćen je tužbeni zahtjev za iznos od dinara 80.638 sa 56% kamata od 9. XI. 1986. do isplate i riješeno da tuženik nadoknadi tužitelju parnični trošak (točka I. izreke) dok je tužitelj odbijen s preostalim dijelom sporednog potraživanja, tj. za 10% kamata (točka II. izreke) uz obrazloženje da se obveza tuženika na platež utuženog iznosa temelji na odredbi čl. 121. st. 2. Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi (»Sl. 1. SFRJ«, broj 22/77, 13/82 i 30/85 — u nastavku teksta: ZPUP) sa zateznim kamatama po stopi propisanoj članom 277. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (»Sl. 1. SFRJ«, broj 29/78 i 39/85).

Protiv ove presude žalbu je podnio tuženik i presudu pobija zbog svih žalbenih razloga iz čl. 353. st. 1. ZPP i odluke o troškovima spora s prijedlogom da se presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno

suđenje ili preinači te tužitelj u cijelosti odbije s tužbenim zahtjevom uz obvezu da tuženiku nadoknadi trošak postupka.

U žalbi pored prigovora stvarne nenadležnosti okružnog privrednog suda za suđenje u predmetnoj pravnoj stvari ističe da tuženiku nije dana mogućnost da raspravlja pred sudom zbog čega prvostepeni sud nije potpuno i pravilno utvrdio sve sporne činjenice o kojima ovisi osnovanost tužbenog zahtjeva, a pored toga da je pogrešno primijenio materijalno pravo kada je tužbeni zahtjev prihvatio premda do prestanka radnog odnosa tuženika nije došlo njegovom krivnjom.

Ispitujući prvostepenu presudu u pobijanom dijelu, u granicama žalbenih razloga iz čl. 365. st. 2. ZPP drugostepeni sud je utvrdio da je presuda donesena u postupku u kojem nije počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. ZPP, ali da nije pravilna, jer je na utvrđeno činjenično stanje prvostepeni sud pogrešno primijenio materijalno pravo, i to odredbe čl. 121. ZPUP, kada je tužbeni zahtjev prihvatio.

Nije osnovan prigovor tuženika da okružni privredni sud nije stvarno nadležan za suđenje u predmetnoj pravnoj stvari.

Nadležnost okružnog privrednog suda za suđenje temelji se na odredbi čl. 36. st. 1. t. 1.b) Zakona o redovnim sudovima SR Hrvatske (Narodne novine broj 5/77) prema kojoj su okružni privredni sudovi nadležni da u prvom stupnju sude u sporovima koji se tiču plovidbe na moru i unutrašnjim vodama i u sporovima na koje se primjenjuju propisi pomorskog prava.

U ovom sporu se primjenjuju propisi pomorskog prava, tj. Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi kojima se reguliraju troškovi povratnog putovanja člana posade pomorskog broda.

Odredbe o troškovima povratnog putovanja člana posade pomorskog broda sadržani su u čl. 121. ZPUP i izražavaju stajalište MOR Konvencije broj 23 o repatriranju pomoraca (Ženeva 1926.), koju je ratificirala i naša zemlja.

Iz odredbe čl. 121. st. 1. ZPUP proizlazi da brodar u pravilu snosi troškove putovanja člana posade pomorskog broda.

U čl. 121. st. 2. ZPUP predviđeni su slučajevi kada brodar, koji je isplatio troškove povratnog putovanja, ima pravo regresa tih troškova od člana posade pomorskog broda, i to:

1) ako se je član posade bez dozvole iskrcao s broda i time svojom krivnjom doveo do prestanka radnog odnosa, i

2) ako se je član posade iskrcao s broda zbog ozljede ili oboljenja koje je sebi uzrokovao namjerno ili grubom nepažnjom.

Ti slučajevi su, kao jedini izuzeci od pravila da brodar snosi troškove povratnog putovanja, taksativno navedeni.

Brodar, prema tome, nema pravo regresa od člana posade pomorskog broda ako nisu ispunjeni uvjeti pod kojima mu to pravo pripada prema čl. 121. st. 2. ZPUP.

Radnik ima pravo pismeno izjaviti da ne želi raditi u osnovnoj organizaciji udruženog rada i da prekida radni odnos (čl. 211. st. 1. t. 1. Zakona o udruženom radu — Sl. I. SFRJ, broj 53/76). To pravo ima i radnik — član posade pomorskog broda nezavisno od toga gdje se brod nalazi u vrijeme kada je dana pismena izjava o prestanku rada.

Zapovjednik broda, koji je odgovoran za sigurnost broda (čl. 129. st. 1. ZPUP), ne mora dozvoliti članu posade da se iskrca s broda prije nego što na brod bude ukrcao drugi član posade koji će ga zamijeniti ako zbog prijevremenog iskrcaja člana posade koji je dao pismenu izjavu da prestaje s radom i prekida radni odnos ne bi imao odgovarajući broj članova posade s propisanim stručnom spremom (čl. 113. ZPUP).

U slučaju kada član posade pomorskog broda pismeno izjavi da ne želi raditi u osnovnoj organizaciji i prekida radni odnos, a zapovjednik mu dozvoli iskrcaj, tada nisu ispunjeni uvjeti predviđeni čl. 121. st. 2. ZPUP prema kojima brodar ima pravo regresa za isplatu svih troškova povratnog putovanja od člana posade.

S obzirom da tužitelj ni u tužbi niti u toku postupka ne tvrdi da se je tuženik bez dozvole iskrcao sa broda »K.« u luci Barcelona, to je prvostepeni sud pravilnom primjenom materijalnog prava — odredbe čl. 121. ZPUP — trebao tužitelja odbiti s tužbenim zahtjevom, a ne tužbeni zahtjev prihvatiti.

Cijeneći da je ostvaren žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava, drugostepeni sud je temeljem čl. 373. t. 4. ZPP preinačio prvostepenu presudu u pobijanom dijelu i tužitelja odbio s tužbenim zahtjevom.

Pave Dević, sudac Višeg privrednog suda Hrvatske

Summary:

REPATRIATION COSTS FOR A CREW MEMBER

The repatriation costs should be borne by the ship operator (art. 121(1) of the Maritime and Inland Navigation Act). Such costs paid by the ship operator shall be reimbursed by the relevant crew member only in cases set forth in the art. 121(2) of MINA. Where a dispute arises in respect to the right of the ship operator to reimbursement of such costs, the suit must be brought to the District Commercial Court.